

החוג לחינוך מיוחד

ראש החוג: ד"ר רינת מיכאל

שעות קבלה ראש החוג: יום ד 10:30-12:00

מיקום: דקל 423

rinat.michael@beitberl.ac.il | 09-7476251

סגל המרצים בחוג: ד"ר אפרת בנג'ו, יפעת בן זאב, ד"ר עינת ברעם-אשל, ד"ר שרית גדעוני, אשרת גזל, ד"ר אורית גילור, ד"ר שחר גינדי, אריאלה הלוינג, ד"ר שרה זדוניאנסקי, ד"ר בר זוהר-שי, רן ישפה, ד"ר מטי זכאי-משיח, ד"ר דניאל וטלמן, ד"ר ריבה מנדל, ד"ר שי מנשה, ד"ר ענת משה, ד"ר בלומה סגל, רינת קדמי-רינסקי, חגית קציר, ד"ר מרסל קרוגר, ד"ר ענבל שמיר

הלימודים בחוג לחינוך מיוחד מבוססים על תפיסת עולם חינוכית-הומניסטית הרואה ערך חינוכי ואתגר בשילובם של תלמידים עם מוגבלויות במסגרות חינוך מתאימות, בחברה ובמסגרות עבודה. הלימודים בחוג לחינוך מיוחד מיועדים להקנות לסטודנט ידע עיוני ומחקרי רחב בתחום והיכרות עם אוכלוסיות לומדים עם מוגבלויות שונות. ידע זה יאפשר לו לגבש לעצמו תפיסת עולם חינוכית ערכית שתהווה תשתית לעבודתו בעתיד ולהמשך ההתמקצעות שלו בתחום.

מרכיבי תוכנית הלימודים בחוג לחינוך מיוחד

הלימודים מורכבים מלימודי ליבה (קורסי מבוא וקורסים מתקדמים) ומלימודי התמחות. לימודי הבחירה (במסגרת הליבה) כוללים קורסים בתחום הרגשי, החברתי והטיפול.

בשנת הלימודים השלישית כל סטודנט בוחר מוקד התמחות⁴.

בחירה זו מאפשרת להרחיב את הידע בתחום אחד מתוך עניין והתאמה אישית. המוקדים הם: **לקויי התפתחות** - מוקד זה עוסק בתלמידים עם מוגבלות שכלית ובתלמידים על הרצף האוטיסטי. השיעורים במוקד זה כוללים התייחסות למאפיינים של תלמידים אלה ולסוגיות הקשורות בהתאמת ההוראה ובדרכים לטיפוח חלופות בתקשורת. דגש ניתן גם על דרכים לשילוב אוכלוסייה זו במסגרת החינוכית ובקהילה.

לקויי שפה, חירשים וכבדי שמיעה - מוקד זה עוסק בתלמידים עם קושי שפתי על רקע ירידה בשמיעה או על רקע נירולוגי ו/או מוטורי, הלומדים במסגרות מיוחדות ומשולבות. מטרת מוקד זה היא להעמיק את הידע התיאורטי בחירשות ובלקויות שפה ובהשלכותיהן על התפתחות הילד בתחומים שונים. הקורסים כוללים גם הכרת אסטרטגיות לשיקום תקשורת וחינוכי וכן שפת סימנים.

לקויות למידה - מטרת מוקד זה היא להעמיק את הידע התיאורטי בכל הנוגע לתלמידים עם לקות למידה הלומדים במסגרות משולבות או מיוחדות. שיעורי המוקד יעסקו בהקניית ידע ובהעמקה של המאפיינים הייחודיים לאוכלוסייה זו ושל תוכניות התערבות חינוכיות-טיפוליות אישיות ומערכתיות, מעבר לנלמד בקורסי הליבה.

הפרעות רגשיות והתנהגותיות - מוקד זה עוסק בתלמידים עם קשיים רגשיים ונפשיים אשר מתקשים להתנהג בצורה מקובלת. הקורסים במוקד זה יעסקו בהעמקת הידע על אוכלוסייה זו ובהקניית כלים לעבודה חינוכית-טיפולית עימה כגון שילוב דרמה וביבליותרפיה.

4 הסטודנטים של הכשרת אקדמאיים בוחרים מוקד בשנה השנייה

פירוט נושאי הלימוד וסדר הלימודים

נושאי הלימוד	אופן לימוד	א	ב	ג	ד	סה"כ	הערות
קורסי מבוא							
11							
מחשבת החינוך המיוחד	חובה	1					
אוכלוסיות עם צרכים נוספים	חובה	1					
היכרות עם מסגרות בחינוך המיוחד	חובה	1					
התפתחות אופיינית ולא אופיינית של שפה	חובה	1					
מבוא ללקויות למידה	חובה	1					
היבטים התפתחותיים ברכישת שפה כתובה	חובה	1					
איתור קשיים ברכישת חשבון א	חובה	1					סמסטר א
איתור קשיים ברכישת חשבון ב (תנאי מקדים: איתור קשיים ברכישת חשבון א)	חובה	1					סמסטר ב
סוגיות בשילוב			1				
גישות מתווכות בהוראה	חובה		1				
פסיכופתולוגיה וקשיי התנהגות	חובה		1				
קורסים מתקדמים							
9							
קשיים ברכישת אוריינות א (תנאי מקדים: היבטים התפתחותיים ברכישת שפה כתובה)	חובה		1				סמסטר א
קשיים ברכישת אוריינות ב (תנאי מקדים: איתור קשיים בקריאה ובכתיבה א)	חובה		1				סמסטר ב

נושאי הלימוד	אופן לימוד	א	ב	ג	ד	סה"כ	הערות
מבוא לשיטות התערבות בחשבון (תנאי מקדים: איתור קשיים ברכישת חשבון (ב)	חובה		1				
נירוקוגניציה לחינוך מיוחד	חובה			1			
משפחה-קהילה- מערכת החינוך המיוחד	חובה				1		
חקר הוראת החינוך המיוחד				2			
סמינריון: 1) הורות – דרכי התמודדות בחינוך מיוחד 2) חוויית השילוב של תלמידים עם צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל	בחירה סמינריון אחד				2		
קורסי בחירה⁵						1	
1) תקשורת מקדמת – עשייה קולנועית בחינוך המיוחד – מבוא 2) תקשורת מקדמת – עשייה קולנועית בחינוך המיוחד – יצירה 3) מודל אקולוגי לעבודת צוות רב מקצועי 4) דיאלוג פנימי ככלי העצמה למורה בחינוך מיוחד 5) יוגה וחינוך			1				

5 היצע מעודכן של שיעורי הבחירה יפורסם בכל שנה.

נושאי הלימוד	אופן הלימוד	א	ב	ג	ד	סה"כ	הערות
מוקדים							
בחירה במוקד אחד בהיקף 5 ש"ש							
5							
1. מוקד לקויי התפתחות							
				1			סוגיות בחינוך חברתי מיני
				1			למידה של תלמידים ובוגרים עם מוגבלות שכלית התפתחותית
				1			תלמידים עם קשיים על הרצף האוטיסטי (ASD)
				1			מעורבות והשתתפות בקהילה וסנגור עצמי
				1			תקשורת תומכת וחליפית
2. מוקד לקויי שפה, חירשים וכבדי שמיעה							
				1			חירשים וכבדי שמיעה – היבטים קוגניטיביים, רגשיים וחברתיים
				1			מבוא לאודיולוגיה חינוכית
				1			שפה של ילדים עם לקויות שמיעה ושפה
				1			שפת סימנים למתחילים
				1			שפת סימנים למתקדמים
3. מוקד לקויי למידה							
				1			קשב ותפקודים ניהוליים
				1			שיטות התערבות וטיפול בקשיי קריאה וכתיבה
				1			שיטות התערבות וטיפול בקשיים בחשבון
				1			סוגיות מתקדמות בליקויי למידה
				1			שיטות ויסות התנהגות לתלמידים עם הפרעות התנהגות וקשיים רגשיים

4. מוקד הפרעות רגשיות והתנהגותיות						
			1			הסתגלות חברתית של תלמידים עם הפרעות התנהגות וקשיים רגשיים
			1			שיטות ויסות התנהגות לתלמידים עם הפרעות התנהגות וקשיים רגשיים
			1			פסיכודרמה
			1			משחק תיאטרון ודרמה ככלי בחינוך המיוחד
			1			יסודות בבליותרפיים בספרות ילדים

לימודים דיסציפלינריים - חוג במקצועות הוראה

*פירוט השיעורים בחוגים השונים מופיע בפרק החוגים בידיעון, עמ' 141.

סטודנטים הלומדים בנתיב בית הספר (גילי 6-21) ילמדו 3 חטיבות בהיקף של 10 ש"ש כל אחת בשפה / חינוך לשוני, חינוך מתמטי ומקצוע דיסציפלינרי (לשון עברית, מקרא ותרבות ישראל, ספרות עברית וכללית, לימודי הסביבה וחקלאות, לימודי א"י וגיאוגרפיה, מתמטיקה ומדעי הטבע).

סטודנטים הלומדים בנתיב בית הספר (גילי 6-21) עם תעודת הוראה לבית הספר היסודי

יבחרו בחוג בהיקף של 26 ש"ש מתוך החוגים: מקרא, ספרות עברית וכללית, מדעי הטבע, מדעי סביבה וחקלאות, מתמטיקה, לשון עברית.

סטודנטים הלומדים בנתיב בית הספר (גילי 6-21) עם תעודת הוראה לבית הספר

העל-יסודי יבחרו בחוג בהיקף של 26 ש"ש מתוך רשימת החוגים המפורטים להלן: מקרא, ספרות עברית וכללית, לימודי סביבה, מתמטיקה, לשון עברית (פירוט השיעורים מופיע בפרק החוגים).

חטיבה בחינוך מיוחד למי שאינם לומדים לתעודת הוראה – 13 ש"ש
פירוט נושאי הלימוד וסדר הלימודים

הערות	סה"כ	ד	ג	ב	א	אופן לימוד	נושאי הלימוד
קורסי מבוא							
	9						
					1	חובה	מחשבת החינוך המיוחד
					1	חובה	אוכלוסיות עם צרכים נוספים
					1	חובה	התפתחות אופיינית ולא אופיינית של שפה
					1	חובה	מבוא ללקויות למידה
					1	חובה	היבטים התפתחותיים ברכישת שפה כתובה
סמסטר א					1	חובה	איתור קשיים ברכישת חשבון א
סמסטר ב					1	חובה	איתור קשיים ברכישת חשבון ב (תנאי מקדים: איתור קשיים ברכישת חשבון א)
				1		חובה	גישות מתווכות בהוראה
				1		חובה	סוגיות בשילוב
	4					חובה	קורסים מתקדמים
סמסטר א				1		חובה	קשיים ברכישת אוריינות א (תנאי מקדים: היבטים התפתחותיים ברכישת שפה כתובה)
סמסטר ב				1		חובה	קשיים ברכישת אוריינות ב (תנאי מקדים: איתור קשיים בקריאה ובכתיבה א)
			1			חובה	נירוקוגניציה לחינוך מיוחד
		1				חובה	משפחה-קהילה-מערכת החינוך המיוחד

הכשרת מורים לחינוך מיוחד ולמתמטיקה ביסודי

מבנה הלימודים

שעות שנתיות	תחום	
12	מרח"ב - לימודי חינוך והוראה	1
18	הכשרה קלינית	2
60 (28) (32)	לימודים דיסציפלינריים חוג חינוך מיוחד חוג מתמטיקה	3
4	לימודי העשרה	4
	לימודי חובה (ללא נקודות זיכוי)	5
90	סה"כ	

פירוט נושאי הלימוד וסדר הלימודים

סה"כ בש"ש	שנה ד	שנה ג	שנה ב	שנה א	אופן הלימוד	נושאי הלימוד
12	לימודי חינוך והוראה					
10						מרח"ב
				2	פא"פ	לבחור בחינוך בחברה הישראלית
				1	פא"פ	דמוקרטיה וצדק חברתי
				1	א-סינכרוני	פסיכולוגיה התפתחותית
			1		פא"פ	אוריינות שפתית לאקדמיה
			1		פא"פ	הכיתה כשדה מחקר
			1			למידה פורמלית ובלתי פורמלית
		1			פא"פ	פיתוח זהות אישית ומקצועית של המחנך
		1			פא"פ	יזמות וחדשנות בחינוך
		1				מגדר וסביבה בחינוך
2						א. המורה כלומד וכחוקר
		2				חקר הוראת החינוך המיוחד
28						החוג לחינוך מיוחד
10						חינוך מתמטי בבית הספר היסודי

נושאי הלימוד	אופן הלימוד	שנה א	שנה ב	שנה ג	שנה ד	סה"כ בש"ש
הוראת מתמטיקה בכיתות א-ב		1				
חלופה בהערכה בהוראת מתמטיקה			1			
הוראת מתמטיקה בכיתות ג-ו			1			
הוראת נושאים באלגברה וגיאומטריה			2			
מבוא לשיטת התערבות בחשבון			1			
היבטים פסיכולוגיים בהוראת מתמטיקה או נירוקוגניציה לחינוך המיוחד				1		
איתור קשיים ברכישת חשבון				2		
אוריינות דיגיטלית בהוראת המתמטיקה				1		
ב. הכלה והשתלבות						
מחשבת החינוך המיוחד	פא"פ	1				7
אוכלוסיות עם צרכים נוספים	פא"פ	1				
מבוא ללקויות למידה	פא"פ	1				
קורסי מוקד בהתאם למוקד הלימודים (בנוסף למצויין בסעיף "אוריינות שפתית")	פא"פ		4			
ג. חינוך כיתה						
אסטרטגיות הוראה (מוקד)	פא"פ			2		
משפחה-קהילה-מערכת החינוך המיוחד	היברידי				1	
ד. אוריינות שפתית						
התפתחות אופיינית ולא אופיינית של שפה	פא"פ	1				8
היבטים התפתחותיים ברכישת שפה כתובה	פא"פ	1				
גישות מתווכות בהוראה	א-סינכרוני		1			

נושאי הלימוד	אופן הלימוד	שנה א	שנה ב	שנה ג	שנה ד	סה"כ בש"ש
קשיים ברכישת אוריינות א (תנאי מקדים: היבטים התפתחותיים ברכישת שפה כתובה)	פא"פ		1			
קשיים ברכישת אוריינות ב (תנאי מקדים: איתור קשיים בקריאה ובכתיבה א)	פא"פ		1			
קורס מוקד (1 לפי מוקד הלימודים) תקשורת תומכת חליפית / שפת סימנים למתחילים / שיטות התערבות וטיפול בקשיי קריאה וכתיבה / יסודות בבליותרפיים בספרות ילדים	פא"פ / א-סינכרוני			1		
סדנה בהוראה מותאמת באוריינות	פא"פ		2			
לימודי העשרה						
אשנב לעברית	פא"פ	1				4
פסיכופתולוגיה וקשיי התנהגות	א-סינכרוני			1		
אנגלית			2			
הכשרה קלינית						
התנסות בהוראה משלבת			5			18
אסטרטגיות הוראה בחינוך משלב (מלווה התנסות)			2			
התנסות בהוראה ח"מ (מוקד)				5		
התנסות מודרכת בהוראה במסלול היסודי + קורס דידיקטיקה של הוראת המקצוע					6	

הכשרת אקדמאים להוראה בחינוך מיוחד (21-6)

תוכנית הלימודים מיועדת להכשיר אקדמאים להוראה ולטיפול בתלמידים עם מוגבלות הלומדים במסגרות מיוחדות או משלבות של החינוך המיוחד. התוכנית משלבת לימודים עיוניים בחינוך מיוחד והתנסות במגוון מסגרות חינוכיות ובסדנאות לאבחון ולטיפול בתלמידים מתקשים בקריאה, בכתיבה ובחשבון.

• הקבלה ללימודים מותנית בריאיון קבלה.

מבנה הלימודים

1	לימודי חינוך והוראה	12 ש"ש
2	הכשרה קלינית	18 ש"ש
3	חוג חינוך מיוחד	26
4	לימודי חובה (ללא נ"ז)	
סה"כ		56 ש"ש*

* התוכנית המפורטת לעיל היא התוכנית המלאה. **לכל סטודנט תיבנה תוכנית אישית מותאמת בהתאם ללימודיו האקדמיים הקודמים ועל בסיסם יקבע היקף השעות הסופי.**
* להסבר על משמעות מרכיבי הלימוד ראו בפתיח של המסלול לחינוך מיוחד לעיל, עמ' 86.

פירוט נושאי הלימוד וסדר הלימודים

תחום	קורסים	ביקף בש"ש	אופן/ זמן הלימוד
1. לימודי חינוך והוראה			
א. קורסי חינוך גנריים			
	פסיכולוגיה התפתחותית	1	א-סינכרוני
	סיכויים וסיכונים של גיל ההתבגרות	1	א-סינכרוני
	אתגרי החינוך בעידן הפוסט מודרני (מוק)	1	א-סינכרוני
	חלופות בהערכת לומדים	1	א-סינכרוני
	נירופדגוגיה	1	היברידי
	החברה הישראלית כחברה רב-תרבותית	1	א-סינכרוני
ב. קורסי חינוך והוראה במסגרת המסלול (או נושאים שילמדו בתוך קורסים)			
	פיתוח זהות אישית ומקצועית של המחנך	1	
	סדנה לניהול וחינוך כיתה	1	

תחום	קורסים	היקף בש"ש	אופן/ זמן הלימוד
	למידה פעילה ובלתי פורמלית	1	
	יזמות בחינוך + תרומה לקהילה אקדמיה כיתה	2	
	משפחה-קהילה-מערכת החינוך המיוחד	1	
2. הכשרה קלינית		18	
	תורת ההוראה בחינוך מיוחד	2	
	אסטרטגיות הוראה (מוקד): לתלמידים עם ליקויי למידה בעל-יסודי, עם והפרעות רגשיות והתנהגותיות, עם ליקוי התפתחותי או לקות שפה, חירשים וכבדי שמיעה	2	
	סדנה בהוראה מותאמת באוריינות	2	
	סדנה בהוראה מותאמת בחשבון	2	
	התנסות בהוראת תלמידים בחינוך המיוחד	5	
	התנסות בהוראה בהתאם למוקד (לקויות למידה, והפרעות רגשיות והתנהגותיות, לקויות התפתחותיות או לקויות שפה, חירשים וכבדי שמיעה)	5	
3. לימודים דיספלינריים – החוג לחינוך מיוחד:		26	
קורסי מבוא			11
	מחשבת החינוך המיוחד	1	
	אוכלוסיות עם צרכים נוספים	1	
	היכרות עם מסגרות בחינוך המיוחד	1	
	סוגיות בשילוב	1	
	התפתחות אופיינית ולא אופיינית של שפה	1	
	מבוא ללקויות למידה	1	
	היבטים התפתחותיים ברכישת שפה כתובה	שנה א	
	מבוא להוראת החשבון בחינוך המיוחד: היבטים תיאורטיים וישומיים	2	שנה א
	פסיכופתולוגיה וקשיים בהתנהגות	1	
	גישות מתווכות בהוראה	1	

תחום	קורסים	היקף בש"ש	אופן/ זמן הלימוד
קורסים מתקדמים			
	נירוקוגניציה לחינוך מיוחד	1	
	מודל אקולוגי לעבודת צוות רב מקצועי	1	
	תהליכים תקינים ולקויים ברכישת האוריינות	2	שנה א
	מבוא לשיטות התערבות בחשבון	1	
	סמינריון: (1) הורות – דרכי התמודדות בחינוך מיוחד (2) חוויית השילוב של תלמידים עם צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל	2	
קורסי בחירה			
	תקשורת מקדמת – עשייה קולנועית בחינוך המיוחד – מבוא	1	
	תקשורת מקדמת – עשייה קולנועית בחינוך המיוחד – יצירה	1	
	דיאלוג פנימי ככלי העצמה למורה בחינוך מיוחד	1	
	מיניות מתבגרים ופוגענותם	1	
	מפגש יוגה וחינוך	1	
לימודים במוקד בשנה"ל השנייה		6	בחירה במוקד אחד + 1 ש"ש במוקד נוסף
א. מוקד לקוי התפתחות			
	למידה של תלמידים ושל בוגרים עם מוגבלות שכלית התפתחותית	1	
	תקשורת תומכת חלופית	1	
	תלמידים עם קשיים על הרצף האוטיסטי	1	
	מעורבות והשתתפות בקהילה וסנגור עצמי	1	
	סוגיות בחינוך חברתי-מיני	1	
ב. מוקד לקוי שפה, חירשים וכבדי שמיעה			
	חירשים וכבדי שמיעה – היבטים חברתיים, רגשיים וקוגניטיביים	1	

תחום	קורסים	היקף בש"ש	אופן/ זמן הלימוד
	שפה של ילדים עם לקויות שמיעה ושפה מבוא לאודיולוגיה חינוכית	1 1	
	שפת סימנים למתחילים	1	
	שפת סימנים למתקדמים	1	
ג. מוקד לקויי למידה			
	סוגיות מתקדמות בלקויי למידה	1	
	שיטות התערבות וטיפול בקשיי קריאה וכתיבה	1	
	שיטות התערבות וטיפול בקשיים בחשבון	1	
	קשב ותפקודים ניהוליים	1	
	שיטות ויסות התנהגות לתלמידים עם הפרעות התנהגות וקשיים רגשיים	1	
ד. מוקד הפרעות רגשיות והתנהגותיות			
	הסתגלות חברתית של תלמידים עם הפרעות התנהגות וקשיים רגשיים	1	
	שיטות ויסות התנהגות לתלמידים עם הפרעות התנהגות וקשיים רגשיים	1	
	פסיכודרמה	1	
	משחק תיאטרון ודרמה ככלי בחינוך המיוחד	1	
	יסודות בבליותרפיים בספרות ילדים	1	
4. לימודי חובה (ללא נ"ז)			
	עזרה ראשונה	v	
	ביטחון, בטיחות ושעת חירום	v	
	זהירות בדרכים, נגישות ואורח חיים בריא	v	
	עברית לאקדמאיים	v	